

Anna Gulczyńska

anna@kiwi.pl

Barbara Jankowiak

bastwo@wp.pl

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

**SPRAWOZDANIE Z XIV OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
POLSKIEGO TOWARZYSTWA SEKSUOLOGICZNEGO
nt. : „SEKSUALNOŚĆ CZŁOWIEKA - ZDROWIE, PATOLOGIA, LECZENIE”**

W dniach 20 – 21 października 2007 roku odbyła się w Warszawie XIV Ogólnopolska Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego, której tematem przewodnim była seksualność człowieka ujmowana w kategoriach zdrowia, patologii oraz leczenia. Obrady miały miejsce w auli Akademii Wychowania Fizycznego przy ul. Marymonckiej. Z uwagi na dużą liczbę wystąpień, bardziej szczegółowo omawiamy tylko wybrane referaty; pomijamy również dyskusje i uwagi dotyczące wystąpień, które miały miejsce po każdej z sesji.

Prof. dr hab. Zbigniew Lew-Starowicz, prezes PTS, powitał wszystkich zgromadzonych; poinformował również o śmierci prof. A. Pietrasa, którą zgromadzeni uczcili chwilą ciszy. Następnie prof. Z. Lew-Starowicz wygłosił wykład wprowadzający pt. „Normy medyczne w seksuologii – nowe kryteria”. Zaznaczył, że w seksuologii obecna jest już norma kliniczno-diagnostyczna, opisująca cechy występujące u 95% badanych oraz medyczna norma seksualna traktująca o pewnych cechach seksualności, nie wynikających z zaburzeń somatycznych i psychicznych. Nowe rozumienie medycznej normy seksualnej oparte jest na pojęciu zdrowia seksualnego. Zostało ono zdefiniowane przez Światową Organizację Zdrowia (1986) jako integracja biologicznych, emocjonalnych, intelektualnych i społecznych aspektów życia seksualnego, ważnych dla pozytywnego rozwoju osobowości, komunikacji i miłości. Prof. Z. Lew-Starowicz poinformował zebranych, że nowe opracowania normy medycznej w seksuologii będą opublikowane w DSM-V (2008), ICD-11 (2012) oraz przez Konsensus Zespołu Ekspertów przy Światowym

Towarzystwie Seksuologicznych (2008). Wynikają one z lepszego rozumienia seksualności człowieka oraz z większych możliwości prowadzenia badań – zarówno w warunkach eksperymentalnych, jak i naturalnych (np. badanie czasu trwania współżycia mierzone stoperem przez daną parę).

Ponadto istnieje duże prawdopodobieństwo, że pojawi się klasyfikacja pięciu orientacji seksualnych: heteroseksualnej, homoseksualnej, biseksualnej, a także aseksualnej (wyodrębnionej z uwagi na fakt braku potrzeby seksualnej u ok. 1.5% populacji) oraz homoerotycznej (rozpoznawanej u osób samowystarczalnych seksualnie, u których dominującą formą zaspokajania w tej sferze jest masturbacja). Prof. Z. Lew-Starowicz zaznaczył również, że model seksualności opracowany przez Masters i Johnson dotyczy tylko mężczyzn, natomiast w przypadku kobiet stosuje się Cyrkularny Model Seksualności (The Basson Algorithm, 2002). Uwzględnia on zarówno potrzebę emocjonalnej bliskości, jak i stymulację seksualną w celu osiągnięcia satysfakcji seksualnej przez kobietę (satysfakcja seksualna nie jest równoznaczna z osiągnięciem orgazmu). Następnie prof. Z. Lew-Starowicz przypomniał zebranych kryteria orgazmu kobiety (zmiana koloru warg sromowych mniejszych; skurcze pochwy, macicy, odbytu; uwolnienie prolaktyny, aktywacja ciała migdałowatego) oraz podał kilka danych laboratoryjnych odnośnie tej tematyki (np. traktujących o możliwości uzyskania orgazmu przez kobiety w wyniku pobudzania różnych dróg nerwowych, rekordowym czasie uzyskania orgazmu – 15 s, rekordowej ilości orgazmów uzyskanych w ciągu godziny – 134 oraz o podnoszeniu w trakcie orgazmu progu bólowego u kobiet o 75%). Podał również dane dotyczące zależności między wiekiem mężczyzn a czasem trwania erekcji (np. u mężczyzn do 25 roku życia, czas erekcji wynosił średnio 54 minuty, w grupie 36 – 41 lat – 41 minut, u mężczyzn powyżej 65 roku życia – średnio 7 minut) oraz klasyfikację rozmiarów członka w erekcji za: R. Edwards (2007, The Definitive Penis Size), w której członek mały ma średnią długość 14,1 cm, obwód 11,8 cm; przeciętny odpowiednio: 16,1 cm i 12,7 cm, a duży: 18,1 cm oraz obwód 13,8 cm. Prof. Z. Lew-Starowicz poinformował również zebranych o propozycjach nowych definicji niektórych zaburzeń u kobiet, np. zaburzeń pożądania, podniecenia seksualnego, orgazmu oraz awersji seksualnej. Na zakończenie wykładu, prof. Z. Lew-Starowicz, podkreślił potrzebę zauważenia

komponentu psychicznego oraz relacyjnego wobec postępującej medykalizacji w pojmowaniu seksualności.

Następnie przewodniczący PTS zapowiedział rozpoczęcie sesji **seksuologii klinicznej** oraz poprosił dr. Adama Sipińskiego o przedstawienie prelegentów. Jako pierwszy zabrał głos dr Krzysztof Nowosielski, który razem z dr. Robertem Kowalczykiem, dr Magdaleną Łosik oraz prof. Violetą Skrzypulec (Śląska Akademia Medyczna, Wydział Opieki Zdrowotnej) przygotował wystąpienie dotyczące zachowań seksualnych u osób poniżej 35 roku życia. Na podstawie przeprowadzonych ankiet badacze ustalili wiele faktów dotyczących populacji Śląska, na przykład:

1. średni wiek inicjacji seksualnej kobiet: 15,35 (+/- 2,37) i mężczyzn: 14,4 (+/- 2,3),
2. miejsce kontaktów seksualnych: dla 59% kobiet i 63% mężczyzn - sypialnia, a także łazienka dla 40% kobiet i 28% mężczyzn,
3. udział w seksie grupowym deklaruje 17,5% kobiet i 47,5% mężczyzn.

Na zakończenie wystąpienia prelegent podkreślił uzyskaną wprost proporcjonalną zależność między oceną życia seksualnego a częstotliwością kontaktów erotycznych oraz fakt, że płeć modyfikuje zachowania seksualne oraz inicjowanie alternatywnych form kontaktów seksualnych.

Następnie dr A. Sipiński zapowiedział lek. Monikę Łukasiewicz, z wystąpieniem „Zaburzenia orgazmu kobiet w wieku okołomenopauzalnym”. Autorka przytoczyła wiele badań dotyczących aktywności seksualnej kobiet w wieku okołomenopauzalnym, m.in. badania Laumana (1999) podające, że 80% kobiet w tym wieku nadal uważa aktywność seksualną za ważną lub bardzo ważną oraz dane z *Obstet Gynecology* (nr 109, Apr. 2007) na podstawie których można stwierdzić, że kobiety te 2-3 razy częściej cierpią na zaburzenia orgazmu. Autorka dokonała konkluzji, że aktywność seksualna kobiet w wieku okołomenopauzalnym bardziej zależy od relacji partnerskich, rodzaju więzi emocjonalnej i poziomu edukacji kobiet, niż od zaburzeń hormonalnych.

Jako następna wystąpiła prof. dr hab. Barbara Darewicz z Akademii Medycznej w Białymstoku, która wspólnie z lek. Martą Skrodzką przygotowała prezentację dotyczącą zaburzeń seksualnych u pacjentów z problemami

kardiologicznymi. Prelegentka zauważyła, że pacjenci ze schorzeniami kardiologicznymi są przekonani o konieczności ograniczenia aktywności seksualnej w celu uniknięcia zawału mięśnia sercowego. Prof. B. Darewicz podkreśliła również, że aktywność seksualna porównywana jest do wysiłku fizycznego o łagodnym nasileniu, dlatego nie ma przeciwwskazań do współżycia nawet po zawale. Należy jednak pamiętać, aby odczekać około 6-8 tygodni po tym wydarzeniu, nie współżyć po jedzeniu, spożyciu alkoholu oraz w wysokich temperaturach. Autorka zaprezentowała dane obrazujące, że aktywność seksualna po przebytych zawale mięśnia sercowego jest podejmowana przez 72% kobiet oraz 89% mężczyzn, jednak strach przed współżyciem deklaruje aż 51% pacjentek kardiologicznych i 44% ich partnerów.

Następnie mgr Andrzej Ballaun przedstawił temat: „Wykorzystanie zjawisk transowych (hipnozy) w leczeniu dysfunkcji seksualnych. Opis przypadku”. W swojej pracy z 42 letnią kobietą, leczącą się od 10 lat w różnych gabinetach seksuologicznych z powodu bólu związanego z wprowadzeniem członka do pochwy, zastosował podejście eriksonowskie. Mgr A. Ballaun poprosił pacjentkę, aby w postaci graficznej zaprezentował swój problem (osoby zebrane na sali mogły zobaczyć wszystkie rysunki na ekranie) oraz 3 sposoby rozwiązania problemu. Praca nad rysunkami nie przyniosła rezultatu. Następnie prelegent zalecił, aby pacjentka narysowała symbolicznie swój problem (2 rysunki) i do każdego po 3 rozwiązania problemu. Autor wystąpienia połączył 2 rysunki oraz zakotwiczył w pacjentce sposoby rozwiązania problemu. Po 3 tygodniach pacjentka podjęła współżycie zakończone satysfakcją seksualną.

Kolejnymi prelegentami byli dr Wiesław Czernikiewicz z Pracowni Seksuologii i Psychoterapii II Kliniki Akademii Medycznej w Warszawie oraz mgr Arkadiusz Bilejczyk. Zaprezentowali oni podstawy teoretyczne, w oparciu o które stworzyli Kwestionariusz do Badania Tożsamości Płciowej TP 1.6 oraz liczne dane wskazujące na możliwość stosowania tego narzędzia w diagnozie transseksualizmu.

Sesję **seksuologii klinicznej** rozpoczął wykład lek. Anity Błażejewskiej „Vulvodynia”. Autorka zdefiniowała vulvodynię jako uogólniony, przewlekły ból pojawiający się w okolicy sromu bez stymulacji zewnętrznej, występujący u około 7% kobiet. Kolejny wykład, dr. Dariusza Radomskiego i dr Grażyny Jarząbek dotyczył

oceny porównawczej aktywności psychoseksualnej kobiet niepełnosprawnych fizycznie i pełnosprawnych. Celem prowadzonych przez autorów badań było porównanie aktywności psychoseksualnej kobiet pełnosprawnych (30 osób) i niepełnosprawnych fizycznie (32 osoby). Na podstawie przeprowadzonych badań kwestionariuszowych, prelegenci ustalili, że czynnikami utrudniającymi inicjację seksualną w grupie kobiet zdrowych były głównie ortodoksyjny stosunek do wiary oraz zamknięcie w kontaktach międzyludzkich. Z kolei w grupie kobiet niepełnosprawnych: zamknięcie na kontakty interpersonalne oraz masturbacja. Badania wykazały również, że kobiety niepełnosprawne mające pełnosprawnych partnerów rzadziej odbywały stosunki seksualne w porównaniu do grupy kobiet niepełnosprawnych, mających również niepełnosprawnych partnerów.

Kolejnym prelegentem był dr Karol Jan Wolski z Kliniki Urologii Dziecięcej Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie z wykładem zatytułowanym: „Poprawa seksualności mężczyzn po implantacji protez jąder”. Wyniki prezentowanych badań dotyczyły 87 chłopców i mężczyzn bez jąder. Aż 97% pacjentów prezentowało prawidłowe wygojenie protez oraz deklarowało osobiste korzyści z operacji. Grupa chłopców opisywała ogólne zadowolenie z rozwiązania problemu, grupa młodocianych uważała, że po operacji są bardziej atrakcyjni i łatwiej im planować kontakty seksualne, dorośli mężczyźni z kolei raportowali poprawę jakości życia oraz wzrost atrakcyjności ich wizerunku w opinii partnerek. Na zakończenie wypowiedzi prelegent skonstatował, że implanty jąder poprawiają seksualność, przyczyniają się do wzrostu autoakceptacji oraz zwiększają poziom atrakcyjności wobec partnerek.

Sesję seksuologii klinicznej zamykał wykład prof. dr hab. Zygmunta Zdrojewicza, prof. dr hab. Marii Zalesskiej-Kręcickiej, lek. Aleksandry Skrzypek, dr Moniki Morawskiej-Kochman oraz lek. Marty Matusiak dotyczący wstępnych doniesień z badań nad foniatryczną oceną młodych kobiet stosujących doustną antykoncepcję hormonalną. Grupę badawczą stanowiło 30 kobiet wieku 21-30 lat, stosujących jednofazowe tabletki antykoncepcyjne. Badanie obejmowało konsultację laryngologiczną, w tym ocenę krtani oraz diagnozę głosu z wykorzystaniem programu komputerowego (IRIS). Na podstawie przeprowadzonych analiz ustalono, że u pięciu na 29 badanych kobiet wystąpiła chrypka od czasu stosowania tabletek hormonalnych, u 90% gęsty śluz w krtani, u 10% pojawiły się tzw. guzki śpiewacze.

Aktualnie w/w zespół badaczy pracuje nad analizą zmian akustycznych u kobiet spowodowanych stosowaniem doustnej tabletki hormonalnej.

Po przerwie obiadowej rozpoczęła się sesja **seksuologii społecznej**, której przewodniczyła prof. dr hab. Maria Beisert oraz dr Stanisław Dulko. Jako pierwszy wystąpił prof. dr hab. Zbigniew Izdebski z referatem nt.: „Seksualność Polaków po pięćdziesiątym roku życia”. Badania prowadzono od stycznia do marca 2007 roku przez TNS OBOP na grupie 1800 osób powyżej 50 roku życia. Prof. Z. Izdebski skonstruował narzędzie badawcze, które mierzyło subiektywną ocenę życia seksualnego respondentów (podobne badania prowadzone w Niemczech również diagnozowały indywidualne podejście do życia seksualnego). Prelegent zwrócił uwagę zebranych na trudność, jaką sprawia badanym po 50 roku życia, mówienie o swojej seksualności (czego odzwierciedleniem są braki w odpowiedziach na niektóre pytania ankiety). Z uwagi na liczne dane, przedstawiane na konferencji przez prof. Z. Izdebskiego, poniżej zaprezentowane zostaną tylko niektóre wyniki:

- 15% kobiet i 15 % mężczyzn współżyje przed pójściem spać, 16 % kobiet i 7% mężczyzn, gdy partner ma na współżycie ochotę;
- w grupie kobiet 15% ma orgazm zawsze, 26% często, 19% czasami, 28% - nie udzieliło odpowiedzi; w grupie mężczyzn wyniki przedstawiają się następująco: 30 % osiąga orgazm przy każdym współżyciu, 21% często, 8% czasami, 30% - brak odpowiedzi;
- przyczynami braku aktywności seksualnej w grupie mężczyzn są najczęściej problemy zdrowotne (27%), w grupie kobiet brak partnera (33%) oraz brak ochoty na seks (18%);
- wiek, w jakim spada zainteresowanie seksem wg mężczyzn ocenione zostało na 62 rok życia mężczyzny i 56 lat u kobiety, natomiast przez kobiety na 61 rok życia mężczyzny i 58 rok życia kobiety;
- do utrzymywania kontaktów seksualnych poza podstawowym związkiem przyznało się 12% kobiet i 31% mężczyzn, około 19% respondentów z obu grup nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi;
- 49% respondentów twierdzi, że zdolność do podejmowania współżycia nie wpływa na wyniki w pracy, 11% twierdzi, że raczej wpływa, 2% badanych deklaruje wpływ, w przypadku 37% nie uzyskano odpowiedzi.

Ponadto zdecydowana większość respondentów zdecydowanie zgodziła się ze stwierdzeniem, że miłość jest warunkiem udanego życia seksualnego oraz związanych z tym pozytywnych doznań.

Następnie prof. M. Beisert zapowiedziała Naukowe Koło Seksuologiczne II Kliniki Psychiatrycznej Akademii Medycznej w Warszawie z tematem zatytułowanym: „Orientacja seksualna, tożsamość płciowa i płeć psychologiczna studentów warszawskich wyższych uczelni” a kolejnym prelegentem była mgr Agnieszka Walenzik-Ostrowska, która wygłosiła wystąpienie nt.: „Problemy seksuologiczne pacjentów punktów konsultacyjno-diagnostycznych wykonujących testy w kierunku HIV”. Szacuje się, że w Polsce osób zakażonych HIV/AIDS jest między 25 a 60 tysięcy, a 6% Polaków co najmniej raz w życiu wykonało test w tym kierunku. Z badań przeprowadzonych przez autorkę referatu wynika, że dla 42% osób powodem zgłoszenia się do punktu były ryzykowne zachowania seksualne, następnie zachowania seksualne po alkoholu lub narkotykach oraz zachowania seksualne o charakterze nietypowym; 84% badanych deklaroowało orientację heteroseksualną.

Następny z kolei raport z badań mgr Aleksandry Chodeckiej oraz mgr Mariki Nowickiej dotyczył seksualności mężczyzn w okresie wczesnej dorosłości. Grupę badawczą stanowiło 123 mężczyzn, wieku 19-34 lat, z wykształceniem zawodowym, średnim i wyższym a kolejnymi prelegentkami były mgr Karolina Budzik oraz mgr Patrycja Kurowska-Kowalczyk z wystąpieniem nt.: „Podejrzenie wykorzystywania seksualnego dziecka w konflikcie okołorodzinnym”. Autorki szeroko zaprezentowały kontrowersyjne i szeroko obecnie dyskutowane zjawisko PAS (Syndrom Odosobnienia Dziecka od Jednego z Rodziców), polegające na deprecjonowaniu i krytykowaniu rodzica, z którym kontakt został ograniczony.

Drugą część sesji **seksuologii społecznej** rozpoczął wykład prof. Z. Lew-Starowicza: „Zachowania seksualne zagrażające życiu i zdrowiu”. Prelegent zdefiniował:

- asfiksjofilie, typ parafilii, w której bodźcem seksualnym jest ucisk na szyję, niedotlenienie w wyniku duszenia się lub bycia duszonym. Ofiarami są najczęściej osoby płci męskiej, małoletni lub młodzi dorośli;
 - algolagnię, zaburzenie seksualne polegające na osiągnięciu satysfakcji poprzez zadawanie bólu i cierpienia sobie lub innej osobie;
-

- autoskoptofilie, parafilie, w której bodźcem erotycznym jest oglądanie własnych narządów płciowych i ciała;
- stygmatofilie, pociąg do partnerów z tatuażami, ciała ozdobionego biżuterią, bliznami na ciele. Satysfakcja seksualna w tej formie zachowań dewiacyjnych jest osiągnięta przez nakłuwanie innych osób. Do niej zalicza się również taki rodzaj tatuażu, który polega na odczuwaniu satysfakcji seksualnej podczas tatuowania innych osób (najczęściej w tym przypadku współistnieje orientacja homoseksualna). Nakłuwanie stanowi swoisty symbol kontaktu seksualnego.

Następnie dr Stanisław Dulko przedstawił temat: „Modele partnerstwa i relacji małżeńskich transseksualistów typów M/K i K/M”. W swojej wypowiedzi autor nawiązał do opisywanych wspólnie z prof. dr hab. Kazimierzem Imielińskim modeli partnerstwa osób transseksualnych. Aktualne badania zostały przeprowadzone na grupie populacyjnej 120 osób, w tym 160 transseksualistów typu K/M oraz 50 typu M/K. Na podstawie analizy uzyskanych danych, prelegent wysunął następujące wnioski:

- ocenę dobrą i bardzo dobrą swojej relacji z partnerem wystawiło 44% transseksualistów typu M/K oraz 72,5% typu K/M,
- 38% partnerów transseksualistów typu M/K i 76,9% partnerów transseksualistów typu K/M akceptuje i popiera ich starania w kierunku zmiany płci,
- 30% transseksualistów typu M/K i 66,3% typu K/M ocenia swój związek jako sukces.

Dr St. Dulko stwierdził, że partnerstwo w transseksualizmie opiera się na fakcie akceptowania i popierania przez partnera idei nadwartościowej transseksualisty „stania się” kobietą lub mężczyzną - zgodnie z jego/jej poczuciem płci. Zakres uzyskiwanego i dawnego wsparcia związany jest z siłą uczuć między transseksualistą a jego partnerem oraz wzorami dominacji w związku.

Kolejny wykład mgr Karoliny Lelakowskiej i prof. dr hab. Zygmunta Zdrojewicza był na temat: „Płeć psychologiczna a preferowane bodźce seksualne”. Na podstawie uzyskanych wyników badań autorzy stwierdzili, że u kobiet (grupa 88 osób) występuje zależność pomiędzy płcią psychologiczną a preferowanymi

bodźcami seksualnymi, natomiast brak jej w przypadku badanych mężczyzn (86 osób). Ostatnie wystąpienie tego dnia nt.: „Środowiskowe uwarunkowanie rozwoju seksualnego osób z niepełnosprawnością intelektualną” wygłosiła mgr Elżbieta Pieńkowska.

W niedzielę, 21 października 2007, XIV Ogólnopolska Konferencja Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego rozpoczęła się **sesją plakatową**. Pierwszej jej części przewodniczył: lek. Andrzej Depko, funkcję v-ce przewodniczącej pełniła lek. Zofia Wiczerzak. Wymienieni poniżej autorzy krótko prezentowali swoje plakaty oraz odpowiadali na związane z tematem pytania:

1. Marcin Adamski, Sylwia Sawczuk-Słabińska: „Rola wykorzystania seksualnego w genezie homoseksualizmu męskiego”;
2. Anna Brzeska, Przemysław Marcinek: „Problematyka seksuologiczna w szpitalu psychiatrycznym”;
3. Anna Brzeska, Przemysław Marcinek: „Wpływ uzależnienia od alkoholu na seksualność”;
4. Aleksandra Chodecka, Marika Nowicka: „Seksualność osób w rodzinie z problemem alkoholowym”;
5. Krzysztof Dębce, Mariusz Jasik, Agnieszka Niebisz, Waldemar Karnafel: „Wpływ niektórych leków na zaburzenia erekcji u pacjentów z cukrzycą”;
6. Anna Gulczyńska, Barbara Jankowiak: „Poczucie koherencji studentów a jakość, trwałość i satysfakcja seksualna w ich związkach partnerskich”;
7. Karolina Halemba, Joanna Strzelecka: „Seksualność wieku senioralnego – wpływ czynników psychospołecznych na funkcjonowanie seksualne osób po 60 roku życia – badania własne”;
8. Agnieszka Izdebska: „Osoby niepełnosprawnie intelektualnie jako ofiary nadużyć”;
9. Barbara Jankowiak: „Aktywność seksualna i satysfakcja seksualna współczesnych nauczycieli w ich związkach partnerskich”;
10. Monika Jankowska: „Anoreksja i bulimia psychiczna: etiologia i rozwój”;
11. Robert Kowalczyk, Krzysztof Nowosielski, Wiesław Folwarczny, Rafał Szpak, Violetta Skrzypulec: „Rola partnera w łagodzeniu objawów klimakterium”.

Drugiej części sesji plakatowej przewodniczył dr Adam Sipiński, funkcję v-ce przewodniczącej pełniła lek. Aleksandra Robacha. W kolejności prace prezentowali:

12. Anita Machaj, Edyta Łopacka-Sęczyk: „Przyczyny i konsekwencje niewierności w związkach heteroseksualnych”;
13. Przemysław Marcinek, Andrzej Peda: „Problematyka lęku i samooceny w początkowej fazie terapii sprawców przestępstw na tle seksualnym”;
14. Anna Popławska: „Wpływ tabu seksualnego w rodzinie na komunikowanie potrzeby seksualnej przez kobiety”;
15. Małgorzata Przybył: „Udoskonalenie jakości życia seksualnego w związkach heteroseksualnych”;
16. Justyna Radkowska-Pasikowska, Katarzyna Denysiuk: „Stosunek dorosłych wobec ekspresji seksualnej dzieci w wielu przedszkolnym”;
17. Wojciech Romanowski: „Zmiana jakości życia seksualnego pacjentów po zabiegu operacyjnym resekcji raka jelita grubego a płeć”;
18. Marek Rutkowski: „Małżeństwo homoseksualistów w perspektywie antropologicznej”;
19. Sylwia Sawczak-Słabińska, Marcin Adamski: „Seksualność osób niepełnosprawnych w ocenie kadry pedagogicznej. Raport z badań przeprowadzonych w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach”;
20. Joanna Strzelecka, Karolina Halemba: „Poziom lęku a inne parametry psychologiczne u sprawców przemocy seksualnej wobec dzieci”;
21. Krzysztof Tryksza: „Cyrkularne ujęcie satysfakcji seksualnej kobiet – model wieloczynnikowy”;
22. Magdalena Zaborowska: „Obraz ciała homoseksualistów”.

Sesji **seksuologii sądowej** przewodniczył dr Wiesław Czernikiewicz. Jako pierwszy zabrał głos dr inż. Ziemia, który w zastępstwie nieobecnej prof. dr hab. Teresy Król wygłosił wykład nt.: „Współczesne modele edukacji seksualnej. Wyniki badań ewaluacyjnych”. Następnie zgromadzone na sali osoby mogły wysłuchać wystąpienia dr Wiesława Czernikiewicza, mgr Magdaleny Bogdaniuk-Sawickiej,

Diany Turowskiej, mgr Arkadiusza Bilejczyka nt.: „Terapia grupowa przestępców seksualnych w Poradni Seksuologicznej i Patologii Współżycia Centrum Psychoterapii. Uwagi kliniczne po pierwszych siedmiu miesiącach terapii”.

Kolejnym prelegentem był lek. Andrzej Depko, który wygłosił wykład nt.: „Ocena rozwoju psychoseksualnego sprawców przestępstw motywowanych seksualnie”. Autor dokonał analizy 120 opinii osób skazanych, w celu ustalenia czy istnieje korelacja między wybranymi czynnikami determinującymi rozwój psychoseksualny a motywacją do popełnienia przestępstw na tle seksualnym. Poniżej zaprezentowane są niektóre wyniki przedstawione na konferencji:

LP.	Zmienna	Osoby dokonujące czynów pedofilijnych	Osoby dokonujące zgwałceń
1.	Wykształcenie Podstawowe Wyższe	30% 19%	53% 10%
2.	Stan cywilny Kawaler Żonaty	13% 40%	57% 33%
3.	Zawód Pracownik fizyczny Prace dorywcze	53% 13%	23% 31%
4.	Środowisko wychowawcze do 18 roku życia Wychowywany przez matkę Wychowywany przez oboje rodziców	40% 46%	30% 70%
5.	Akceptacja płci	100%	100%
6.	Źródło uświadomienia seksualnego Koledzy Publikacje Służba zdrowia Rodzice Nie pamiętam	47% 26% 0% 0% 7%	80% 20% 0% 0% 0%
7.	Kontakt z pornografią TAK NIE	53% 47%	40% 60%

Kończąc swoje wystąpienie, lek. A. Depko podkreślił, że kryminogenną przeszłość obserwuje się u osób z zakłóconym procesem kształtowania hamulców moralnych oraz zaniedbanych wychowawczo.

Następnie prof. dr hab. Marii Beisert przedstawiła zagadnienie pedofilii wśród kobiet. Swoje wystąpienie prelegentka rozpoczęła od danych statystycznych: w roku 1996 skazanych za pedofilię było 14 kobiet, w roku 2000 – 26, w 2004 – 27 kobiet, w roku bieżącym – 4 kobiety. Dane liczbowe są prawdopodobnie zaniżone z uwagi na niedoszacowanie nadużyć seksualnych kobiet wobec dzieci. Przyczyną takiego stanu rzeczy są, zdaniem prof. M. Beisert, przyzwolenie kulturowe na większy kontakt kobiety z dziećmi oraz stereotypy związane z rolą płciową, nacisk socjalizacyjny na ofiary a także kazirodczy charakter czynów. Na podstawie badań Vandiver'a i Kercher'a (2004), autorka wystąpienia przedstawiła następujące motywy kobiet w kontaktach seksualnych z dziećmi:

1. otrzymywanie gratyfikacji fizycznej (zaspokojenie seksualne),
2. poczucie siły i kontroli nad słabszym osobnikiem,
3. poczucie kontaktu, gdy:
 - brak zrozumienia potrzeb dziecka,
 - brak dyscypliny,
 - brak zrozumienia gniewu.

Zdaniem prof. M. Beisert występuje również grupa kobiet zmuszanych przez mężczyzn do kontaktu z dzieckiem, która podejmuje czyny pedofilijne z uwagi na:

1. potrzebę utrzymania związku z mężczyzną i uzyskania nad nim kontroli,
2. uniknięcie zachowań seksualnych kosztem dziecka,
3. uzyskanie gratyfikacji seksualnej, czego następstwem jest uwarunkowanie pobudzenia seksualnego na dziecko.

Następnie dr Monika Zielona-Jenek przedstawiła temat: „Ujawnienie kazirodczego nadużycia seksualnego a oddziaływanie matek na wspomnienia dzieci” a kolejnymi prelegentami byli dr Wiesław Czernikiewicz oraz Magdalena Abramowicz z prezentacją dotyczącą osób dokonujących samouszkodzeń ciała w celu uzyskania podniecenia seksualnego. W następnej kolejności znów wystąpiła prof. Maria Beisert, która podzieliła się wnioskami po terapii pacjenta z zaburzeniami preferencji seksualnych. Prezentowany przypadek dotyczył zoofilii, która została przez autorkę zdefiniowana jako rodzaj parafilii: stan, w którym jedynym lub preferowanym sposobem osiągnięcia satysfakcji seksualnej jest wykonywanie czynności seksualnych przy udziale zwierząt.

Kolejne dwa wystąpienia dotyczyły zasad pracy biegłych seksuologów oraz problematyki sporządzania ekspertyz sądowo-seksuologicznych. Pierwsza prezentacja autorstwa dr. Wiesława Czernikiewicza, mgr Magdaleny Bogdaniuk-Sawickiej, Diany Turowskiej, mgr Arkadiusza Bilejczyka nosiła tytuł: „Ekspertyza sądowo-seksuologiczna na potrzeby pacjentów penitencjarnych”. Druga prezentacja dr Katarzyny Papke-Olszauskas, mgr Wojciecha Chodorowicza zatytułowana była: „Biegły seksuolog – jako osobowe źródło dowodowe w postępowaniu karnym”. Wykładem kończącym sesję seksuologii sądowej było wystąpienie mgr Iwony Podsiadło oraz mgr. Wojciecha Chodorowicza. Autorzy zaprezentowali zasady i przykłady postępowania orzekającego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie skarg dotyczących naruszenia poszanowania życia seksualnego.

Na tym obrady zakończono, Prezes PTS prof. Z. Lew-Starowicz podziękował wszystkim za przybycie na XIV Ogólnopolską Konferencję Naukową PTS oraz zaprosił na kolejne spotkanie w przyszłym roku.

